

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

□ □

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane

 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an

6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:

odată 14 fil., a doua

oară 12 fil., a treia

oară 10 fil.

□ □

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Secția școlară și problemele școlii secundare.

Mici constatări după adunarea din 1 Iulie.

În învățământul nostru secundar sunt lacune, cari primejduiesc azimăne unitatea instrucției la gimnaziile noastre românești. Este indeajuns să arunce cineva o fugitivă privire în anuarele dela sfârșitul anului școlastic, ca să vadă o situație nesănătoasă, ce reclamă o grabnică operație.

Înainteșii noștri au cercat, la diferite intervale, să câștige pe toți profesorii școlilor secundare pentru ideea unei reuniuni. Încercarea nu a reușit. S'au ivit și aci ambiții jignite și pretensiuni nejustificate și planul reuniunii s'a zădărnicit, rămânând, ca vremea și împrejurările să trezească pe cei interesați la cunoașterea adevăratelor interese ale școlilor secundare românești și să revină asupra lucrului. Vremea aceasta însă n'a mai permis. Spărturile în învățământul nostru secundar au luat cu timpul proporții tot mai pronunțate, deranjul se simțea deja în ministerul de culte de unde s'au emis în timpul din urmă ordinațiuni, cari vorbesc destul de elocvent de povârnișul pe care am apucat.

Căți-va profesori dela Blaj au căzut în cele din urmă de acord, ca să întemeieze reuniunea profesorilor cu concursul personalului didactic al școlilor secundare și de specialitate gr. cat. românești. În momentele aceste de plămădire am primit mult așteptată invitare a secției școlare a Asociației la ședința din anul expirat. În punctul prim al programului ședinței figurau două probleme de extremă importanță pentru gimnaziile noastre: *Chestia manualelor și unificarea planului de învățământ.* Am ajuns așa-dar la țintă, fără vre-o greutate deosebită. Organizarea de mult visată a profesorilor era pe calea cea mai bună de a se efectui.

* * *

După aceasta scurtă introducere să mi-se dea voie a releva câte-va momente, cari mi-se par acum îngrijitoare în vederea scopului, ce urmărește Secția școlară cu profesorii școlilor secundare.

Primul simptom nefavorabil e punctul mort în resolvirea celor două probleme indicate. *La chestia manualelor* s'au luat în anul expirat însemnate hotărâri, cari însă în esența lor nu au fost introduse în practică, și a rămas deranjul de până aci tot stăpân al situației.

S'a zis în anul expirat, că orice manual de școală, înainte de ce ar fi prezentat ministrului spre încuviințare, să treacă prin o cenzură amănunțită a secției școlare, ca manualele tipărite să fie neexceptionabile nu numai din punct de vedere patriotic, dar să corespundă principiilor moderne pedagogice, să fie scrise într'o limbă românească corectă și să se observe terminologia românească acceptată și recunoscută. Au apărut de atunci o mulțime de cărți, s'au înstituit ateliere de colaborare, dar acest principiu, merit să salveze o situație nesănătoasă nu s'a observat.

Stăm și mai rău cu chestia *introducerii* noilor manuale, iarăș una dintre principalele probleme ale școlii secundare. Manualul trecut prin cenzura tuturor factorilor competenți, ce soarte va avea? Cine-l introduce? Și ce va fi cu ceice nu-l introduc? Cu un cuvânt, de unde se începe sfera de dispunere a secției școlare în această privință, ca birou central al tuturor școlilor secundare românești și unde încetează? Este peste tot în drept de a pune în executivă eventualele hotărâri ale adunării dela 1 Iulie, privitoare la manuale?

Totatătea chestii, cari ar fi trebuit limpezite în adunare, dar nu s'a făcut. S'au mântuit cu de grabă afacerile aceste, zicându-se, că au să fie rezolvate după reforma instrucției pre-

gătită de minister, deși cele mai multe nu stau în nici un nex cu planul de reformă al ministrului de instrucție.

* * *

S'a enunțat în anul expirat, că instrucția secundară suferă de lipsa unui plan unitar, care să fie acceptat și introdus în toate școlile noastre medii. La împărțirea materialului instrucțiunii se ivesc deosebiri, explicabile mai ales în urma situației autonome a Brașovenilor, cari în sfera lor de drept își pot permite mai multe digresiuni dela planul oficial al statului.

Celealalte gimnazii sunt necesitate a primi planul de învățământ al statului cu materialul și orarul indicat acolo, excepționând limba și literatura românească, care e lăsată la buna chibzuința a corpurilor didactice dela gimnazii.

Reforma instrucției plănuită de guvern ar fi trebuit deci, să ne constrângă, ca să ne precizăm punctul nostru de vedere cu privire la limba românească în școlile medii. Dar deoarece principiile, de cari e condus guvernul la reforma instrucției nu le cunoaștem, e natural, că cel puțin punctul nostru de vedere privitor la limba și literatura românească să-l precizăm. Care e punctul nostru de vedere? Care e planul nostru privitor la instrucția limbii și literaturii române în școlile secundare? Dacă ministrul ne-ar pune întrebarea prin secția școlară a Asociației: Cum doriți, ca să fie considerată limba și literatura românească în noua reformă, ce am răspunde? Brașovul într'un fel, noi în altul! Ar trebui ca ministrul să ne facă dreptate și să zică: Nici cum zici tu, nici cum zice celalalt, ci cum vreau eu.

Ce poate fi cauza, de se face la noi cu ori-ce ocazie atâta vorbărie și o colosală muncă de birou? Chestia manualelor și a unificării planului de învățământ, problemele principale, pentru cari se poate justifica amplificarea și reforma de azi a secției

școlare s'a discutat în câteva clipe. Restul de timp a rămas pe seama chestiilor de ordin efemer. S'a discutat, pe indeletele, legătura ce ar trebui se existe între profesor și învățător în viața socială în școală, în activitatea publică, — lucruri bune —, dar discutabile la infinit. Cât pentru constituirea subsecției profesorilor de religie e curată pierdere de vreme. Chiar și la cazul când s'ar înființa subsecția aceasta, rezultat practic nu ar avea, ca multe alte hotăriri, ce se aduc, ca să fie înregistrate.

* * *

Greutatea principală, pe care o întâmpină secția școlară ca organizație a profesorilor, este și împrejurarea, că n'a aflat încă formula, prin care să-și marcheze sfera de drept și să-și justifice noile atribuțiuni ca reprezentantă a profesorilor față de Consistoare și față de ministru de culte. Școlile noastre secundare sunt toate profesionale, autoritate supremă este Consistorul și ministrul. Dacă fiecare hotărâre adusă de profesorul la secția școlară se va înainta Consistoarelor de toate categoriile, spre o nouă deliberare, atunci nu mai e nime curios de ceea-ce fac profesorii la Sibiu. Împrejurarea aceasta cred că a fost cauza, de mulți profesori, nu s'au mai prezentat în anul acesta la ședințe. E și mai semnificativ, că dintre cei patru directori ai gimnaziilor noastre superioare, de

abia pe cel din Blaj l'am putut saluta acum e anul la Sibiu, ceilalți încă nu s'au arătat.

* * *

Altcum mi-am închipuit organizația profesorilor. Biroul central, răspunzător al situației; ședințe regulate, hotăriri concrete, obligatoare, precizie și executivă, supravegherea învățământului și îndrumarea aceluia, conferențe alternative la sediul școlilor secundare cu modele de predare etc. Dar când se va vorbi de o organizație de felul acesta? Un singur lucru bun am aflat până acum la Sibiu: Prilejul ca să ne cunoaștem și să ne strângem mâna, ca frați.

Sinus.

Poincare în Rusia. Președintele Poincare, a sosit luni d. a. pe bordul vasului „France”, escortat de mai multe vase, la Petersburg. Țarul își aștepta oaspele pe bordul yachtului „Alexandra”. Țarul era însoțit de ministrii curții, de ministru de externe și de marină, de ambasadorul Franței cu atașatii militari. După prezentări, Poincare, însoțit de ministrul de marină al Rusiei, s'a dus pe bordul yachtului Alexandra. Țarul a primit pe oaspele său la scara de îmbarcare și l-a salutat cu cordialitate. Iachtul rus apoi ancorează pavilionul președintelui și apoi se îndreaptă spre Peterhof, unde la debarcader, o gardă de onoare aștepta. Aici, Poincare a fost salutat de marii duci, de aghiotanții generali ai țarului și de alte notabilități.

Țarul apoi a condus pe președinte spre palatul cel mare, unde acesta a des-

cins. Puțin după sosire, Poincare a fost primit de împărăteasă.

Seara la orele 7 jum. s'a dat un prânz de gală. Țarul a rostit cu acest prilej toastul următor:

Toastul Țarului.

„Domnule Președinte, permiteți-mi a vă spune cât sunt de fericit de a vă putea ura bun sosit aci. Șeful statului amic și aliat este totdeauna sigur de a întâmpina primirea cea mai călduroasă în Rusia, dar astăzi, satisfacțiunea noastră de a putea saluta pe președintele republicii franceze este îndoită prin plăcere de a reîntâlni în d-voastră pe o veche cunoștință cu care am fost încântat a lega acum doi ani relații personale. Unite de mult timp prin simpatia mutuală a popoarelor și prin interese comune, Franța și Rusia sunt de aproape un sfert de veac strâns legate, spre a putea mai bine urmări aceeași țintă, care consistă în a salvgarda interesele lor, colaborând la menținerea echilibrului în Europa. Nu mă îndoiesc că credincioase idealului lor pacific, sprijinite pe alianța lor încercată, precum și pe amiciții comune, ambele noastre țări vor continua să se bucure de binefacerile păcii asigurată prin plenitudinea forțelor lor, strângând tot mai tare legăturile ce le unesc. Cu această urare foarte sinceră, ridic paharul meu în sănătatea d-voastră, dle președinte, precum și pentru prosperitatea și gloria Franței”.

Răspunsul lui Poincare

„Sire, mulțumesc Majestății Voastre pentru primirea atât de cordială ce mi-a făcut-o și o rog să creadă că mi-a fost foarte plăcut să fac astăzi o nouă vizită augustului suveran al unui popor amic și aliat. Credincios tradiției nobililor mei predecesori am voit să aduc Majestății Voastre

FOIȚA.

In luptă cu valurile.

(Dupa L. Cziklay).

Sunt câțiva ani, de când autoritățile marine din Fiume, au avut să ancheteze un caz atât de îngrozitor, ca și care mai rar întâlnim în viața marină, destul de bogată în întâmplări înfiorătoare. Dar și cazul acesta arată limpede, cum pot oamenii să devină fiară sălbatice atunci, când în timpuri de primejdie sunt conduși numai de egoismul, care se consideră numai pe sine. Nu este lucru mai îngrozitor, decât atunci, când omul, uitându-și de demnitatea sa omenească, ascultă singur numai de pornirile sălbatice ale susținerii și existenței proprii.

Un vapor spaniol, ce venia dinspre marea Mediterană, și care de zile întregi era aruncat încoace și încolo de valurile obișnuite, voind să intre în apele monarhiei noastre, a fost cuprins de un vifor înfricoșat. Vântul îngrozitor ce vine din partea muntoasă a Croației, prin atacul său vehement, și iute ca fulgerul, cu loviturile lui puternice, aproape explosive, e teroarea marinarilor.

Vaporul și de altcum sdruncinat, nu a mai putut suporta și atacul cel nou. Zădarnic trăgeau încontinuu pompele apa, ce pătrunse

în lăuntru vasului; naia se cufunda tot mai tare. Era pierdută și cărma, astfel, că nu se mai putea conduce spre port sigur.

Vaporul a fost isbit de o stâncă țepișă și grinzile se rupeau părăind.

O luntriță era pe naie și marinarii trebuiau să se refugieze pe aceasta, să probeze, de mai pot văsla în vre-un port, unde tânguindu-se asupra pierderii vaporului să-și poată salva, cel puțin viața.

În marea Adriatică sunt o multime de insule de stânci, cari se înalță din apă, ca niște păreți ascuțiți. Luntrea însă e în primejdie prin astfel de locuri. Apoi e întrebare, că pot străbate până la țermure prin viforul năprasnic?

Nu era timp de pierdut. Trebuia să sară imediat în luntre.

Însă, nu peste mult, apa a intrat și în vasul acesta legănat de valuri.

Cu groază au constatat, că sunt prea mulți, și luntrea nu-i supoartă pe toți. Au aruncat din luntre toate bagagiile ce le-au avut, dar totuș zădarnic, povara era prea mare.

— Să seară, cei mai buni trei înotători, se auzi glasul poruncitor al căpitanului.

— Dar nu se mișcă nici unul.

— Trebuie să tragem sorți, — zise din nou comandantul. Un val puternic, mătură de pe dunga luntrei, pe un matroz.

Striga desperat, dar nu-l asculta; fiecare se ocupa numai cu sine însuș.

Luntrea s'a mai ușurat de unul.

S'a început tragerea de sorți.

Soartea a căzut pe bătrânul bucătar Experanto, era de 60 ani. A trăit destul; în sfârșit tot mâncare peștilor ar fi ajuns el, după ce a pregătit matrozilor, atâtea mâncări, și a venit pentru acele așa de adese în conflict cu ei.

Sărmanul, fără nici un cuvânt a dispărut în valuri.

Matrozii desperați, nu mai simțeau milă. Ochii roși de sânge și-i roteau sălbaticii palizi, aproape morți de agitație, așteptau jertfa a treia, prin care să îmblânzească marea turbată. Căci au fost cuprinși și de superstiția marină, inventată poate de vre-un servitor crudel al zeilor păgâni, că marea poștește jertfă de oameni și dacă i-se îndestulește această poftă, ceilalți sunt scutiți de primejdie.

Soartea a căzut pe Lorenzo, un fecior tare, musculos, cel mai tare dintre matrozii.

Galbin ca ceara a ascultat numele celui sortit, un tinăr, mic și slab. Era fratele lui Lorenzo, Juan. Inima lui nu era înghețată de vifor, de egoismul păcătos.

— Frate dragă, lasă să fiu eu jertfa, ti zise șoptind. Te cugetă numai la bătrânii noștri părinți, tu mai bine ti vei putea îngriji. Ști, că eu nici nu prea pot să rămân pe mare, deși am avut mare atragere, dar așa zic, că eu sunt prea slab pentru viață. Mă muncește boala necunoscută,

și Rusiei, solemnă mărturisire a sentimentelor ce rămân neschimbate în toate inimile franceze: Aproape 25 de ani au trecut de când, într-o viziune clară a destinelor lor, țările noastre și-au unit silințele diplomaților lor. Fericitele urmări ale acestei asociațiuni permanente se resimt în fiecare zi în echilibrul lumii, bazat pe comunitatea de interese consacrate prin voința pacifică a celor două guverne sprijinite pe armatele lor de uscat și de apă, cari se cunosc, să fraternizeze. Întărită printr-o lungă experiență și complectată prin prețioase prietini alianța, a cărei primă inițiativă a fost luată de ilustrul împărat Alexandru III și de regretatul președinte Carnot, a dat în mod statornic de atunci dovada acțiunii sale binefacătoare și a nesdruncinatei sale țării. Majestatea Voastră poate fi asigurată că mâine ca și ieri Franța va urmări, în colaborarea ei intimă și zilnică cu aliata ei, opera de pace și de civilizație la care ambele guverne și ambele națiuni n'au încetat să muncească. Închin paharul meu în cinstea Majestății Voastre, a M. S. Impărătesei, a M. S. Impărăteasa Mamă, a A. R. I marele duce moștenitor și a întregii familii imperiale. Beau pentru mărirea și prosperitatea Rusiei.

Vizita președintelui Poincare, este viu comentată în toate cercurile. Ziarele rușesti, vorbind despre această vizită, arată necesitatea de a se întări alianța franco-rusă, relevând foloasele ce rezultă din ea atât pentru dezvoltarea economică a Rusiei, cât și pentru menținerea rapoartelor internaționale.

Ziarele franceze accentuează importanța vizitei dela Petersburg și anunță, că Poincare se duce în Rusia cu scopul de a mijloci o apropiere între Rusia și Svedia, cari de mult timp se găsesc în termeni nu tocmai amicali.

Sunt mari speranțe, că Poincare, va reuși să facă aceasta, ceea ce prezintă o deosebită importanță.

Demersul Austro-Ungariei la Belgrad, va avea loc încă la sfârșitul acestei săptămâni. Nota diplomatică ar fi terminată deja, în linii mari. Demersul va fi spriginit și de puteri și se speră, că Serbia va recunoaște dreptatea cererilor Monarhiei, scris fiind demersul în termeni hotărâți dar curtenitori.

Ziarul „New-York Herald” comunică un interview acordat ziarului de către ministrul-președinte sârb Pasici, în care acesta declară, că unele ziare sârbești aduc injurii Monarhiei pentru faptul, că în Serbia nu există cenzură. Aceste ziare sunt fără excepție opoziționale.

Ziaristii din Semlin, a continuat ministrul-președinte Pasici, îmi sunt fără excepție dușmani, cari denaturează în defavoarea mea articolele ziarelor noastre.

Asasinatul din Serajevo a distrus o operă a noastră la care muncim ani de zile.

Invinuirea, că guvernul sârb ar fi avut cunoștință prealabilă despre atentat este stupidă. Tot așa este neintemeiată și acuzația că guvernul sârb ar avea comisari politici în Bosnia și Herțegovina și că aceștia ar fi știut despre plănuirea atentatului.

Noi voim se întretinem relațiuni de bună înțelegere cu Monarhia și sperăm, că și aceasta este însuflețită de aceleași sentimente.

Ziarul „Neue Fr. Presse” publică un articol de fond, în care desminte declarațiile provocatoare atribuite ministrului Pasici de ziarul „Leipziger N. Nachrichten”.

Desmintirea aceasta era necesară, căci dacă corespundea adevărului afirmativele declarații ostile ale lui Pasici, tot demersul Austro-Ungariei era iluzoriu.

Congresul euharistic la Lourdes. Eri, în 22 Iulie s'a deschis congresul euharistic internațional la Lourdes. Un loc mai potrivit pentru manifestarea grandioasă universală de iubire a lumii catolice, față de euharisticul Hristos, nici că se putea alege. În peștera dela Lourdes s'a arătat Preacurata acum șasezeci de ani, — când s'a definit învătătura Concepțiunii Imaculate, — fecioarei Bernadetta Soubirus și de atunci, numele Lourdes a devenit renumit în toată lumea, ca locul unde Vergura Maria își varsă mla cu abundență darurile asupra oamenilor, prin minunile nenumărate, ce se întâmplă an de an. Congresul euharistic jubilar, al XXV-lea, ce se desfășură acum la Lourdes, dupăcum se anunță, va întrece pe celelalte, prin splendoarea și mulțimea enormă a credincioșilor, cari au alergat, la locul favorit al Maicii Dlui. Dupăcum scrie o foaie din Italia, s'au anunțat 189 de arhiepiscopi-cardinali, și episcopi, cari vor lua parte la congres.

Numai Cardinali vor fi zece, între cari e socotit și legatul papal, *Granito di Belmonte*, ca reprezentant al Papei.

După continente, din *Europa* participă la congres 116 arhiepiscopi, și episcopi, dintre cari sunt 9 cardinali; din *Azia* 18 arhiepiscopi și episcopi; din *Africa* 8 episcopi, *America* 43 arhiepiscopi și episcopi, dintre cari unul e Cardinal; din *Australia* și *Polinezia* 1 arhiepiscop și 3 episcopi. La ședința de închiere vor lua parte în număr mare deputați și senatori catolici. La congres s'au anunțat peste trei sute de ziaristi din toată lumea. Pe seama acestora s'au aranjat oficii postale și telegrafice deosebite.

Din toate părțile Franței sosesc vagoane întregi de flori, astfel că la procesiunea solemnă, care va încheia serbările, întreg parcursul, pe unde se va purta sf. Euharistie, va fi preserat cu flori.

simțesc deja, că mă stâng pe încetul. De ce să mori atunci tu, când tu poți avea mai multe nădejdi, ca să ajuți părinților noștri. Lasă-mă pe mine în locul tău.

Dar Lorenzo l-a întrerupt.

— Nici când nu aș putea primi o astfel de jertfă. În toată viața mea aș fi nenorocit.

— Și crezi, că eu nu voi fi așa?

— Nu tu mă omori, ci soartea. Și pe tine te-ar fi putut ajunge, ca și pe oricare dintre noi. Dacă a căzut pe mine, e semn, că moartea va produce cea mai mică nefericire.

Mai mult nu a putut vorbi, a fost luat și aruncat în mare.

Dar Lorenzo era un înotător admirabil. N'a fost înghițit de mare. Mânile înotau instinctiv. Și cum se legăna de valuri, și-a revenit în fire și a început să rezoneze. De ce să moară, cu o moarte așa de mizerabilă? Peste câteva ore, pot ajunge la port, care se și vede deja. Și atunci sunt scăpați cu toții. Și până când poate va înota după luntre. Nu peste mult se întunecă, și atunci se acată fără să fie observat de luntre. Naufragiului văslau cu puteri îndoite; Lorenzo după ei. Un reflector arăta, că sunt aproape de port, dar, cine știe, oare nu va fi luntrea răsturnată, până acolo de viforul sălbatic?

În întunecul nopții, ce-i cuprinse, i-a succes de fapt lui Lorenzo, să ajungă luntrea.

Fratele său, care cu ochi plini de lacrimi, privea la locul unde a dispărut în mare, era aproape să strige de bucurie, când l-a văzut înotând. O funie subțire, ce era la picioarele sale i-a aruncat-o. Nu a observat nimeni. Toți priveau spre razele luminoase ale reflectorului.

Lorenzo a prins funia, și nu lipsea mult până să ajungă la luntre, când un matroz, întorcându-se l-a observat.

— Inapoi, inapoi! strigă cu glas puternic.

Și a lovit cu cuțitul său lat de matroz, spatele nefericitului.

Un alt soț fără de inimă, l-a lovit în cap cu văsla. Lopata-grea cu tăișul l-a ajuns în cap. S'a răsturnat în apă.

Fratele său după el.

A cuprins în brațe, pe nefericitul său frate leșinat, și înota desnădăjduit spre lumina dela țarm.

Toată calea e numai de câteva ore. Și de aceasta să-i lipsească Dumnezeu?

Nu, nu se poate, ca să piară cu o moarte atât de mizerabilă, atât de nedreaptă. Doar părinții îi așteaptă acasă, bătrâni neputincioși, cari nu au alt ajutor, decât pe ei. E adevărat, că dacă ar fi murit Lorenzo, el și-ar fi putut face datorința față de părinți, dar, a putut el oare să privească, cum îi aruncă fiarele acele sălbatice, pe fratele său. Pradă mării, prin lovituri așa de barbare. Deodată s'a strecurat pe lângă ei, ceva negru.

Juan și-a strâns toate puterile și a strigat. Ajutor, de cunoașteți pe Dumnezeu, ajutor!

Strigătul a răsunat chiar atunci, când vântul încetase, ca să se apuce din nou.

Obiectul acela negru era o corabie cu vântrele, care de asemenea a fost silită să se retragă. — Au auzit strigătul și au văzut pe celce se luptă cu valurile. Oamenii de pe mare au ochi foarte buni, observă și cele mai mici obiecte de pe apă; nemărginitul apei îl deprinde cu o vedere ageră.

Cei doi frați au fost scăpați.

A succes să readucă la cunoștință pe Lorenzo. I-au legat ranele și l-au culcat pe un pat improvizat la moment.

Peste câteva ore erau în port.

Atunci au sosit și luntrașii, îngroziți de moarte, cu luntrea întreagă plină de apă.

Autoritățile marine deja cunoșteau cazul înfricoșat, în loc de chilie caldă, i-a aruncat în închisoare.

Astfel au ajuns apoi înaintea legii.

I-au pedepsit pe toți, dar nu așa aspru, cum ar fi meritat.

Insuș Lorenzo se ruga să nu-i pedepsească aspru, doar în noaptea aceea groznică, puteau să înnebunească cu toții. Toți au fost nebuni.

— Și cine știe, nu au și ei, părinți, frați, copii, pentru cari au voit să-și mântuie viața?

Duminecă a plecat legatul papal, Granito di Belmonte din Roma, după ce mai înainte a fost în audiență la Pontificale. Congresul se va termina Duminecă prin procesiunea solemnă la care va lua parte, după calculii de până acum, vre-o 80 mii de oameni.

Macedo—românii.

— Noua împărțire ce s'a făcut fraților noștri din Macedonia, sub actualii stăpânitori. —

(Continuare și fine).

LISTA

comunelor românești din Macedonia și celelalte provincii: Epir, Tesalia și Albania cu numărul familiilor.

Vilaetul Monastir.

Sangiacul Serfige.

Turia 450, Bozova 80, Paltin 90, Lăbănița 250, Perivole 400, Abela 450, Samarina 900, Smixi 200, Grebena 500, Damași 100, Vlaho—Iani 100, Pretori 200, Ciari-ceani 150, Elasona 100, Cochinopulo 400, Vlaho—Livade 1000, Serfige 100, Pipiliștea 100, Blata 800.

Sangiacul Conița.

Vlaho—Clisura 1500, Gramaticova 300, Hrupiște 400, Gramoste 300, Bitcuchi 40, Nicolicița 150, Stropani 150, Corița 100, Moscopole 400, Pleasa 500, Grabova 150, Nicea 150, Luncă 350, Pogradet 100, Pisunderi 350, Mocra 50.

Sangiacul Monastir.

Monastir (Bitolia) 6000, Nevesca 4000, Belcamen 1600, Nevogani 400, Tulorina 200, Papadia 200, Orahova—Mirihova 400, Margarova 1500, Târnova 500, Nijopole 500, Moloviște 1000, Gopeși 1500, Resna 400, Istoc—Călive 200, Iancoveț 250, Ohrida 300, Struga 100, Beala-de-sus 500, Beala-de-jos 200, Crușova 3500, Perlepe 300.

Sangiacul Elbasan.

Elbasan 600, Pechin 150.

Vilaetul Salonic.

Sangiacul Salonic.

Salonic 2000, Paleiani 200, Aghio—iani 100, Caterina 250, Hran 100, Casița 50, Conduriota 200, Veria 600, Diliani 200, Selvia-de-sus 300, Xirolivade 350, Selia-de-jos 300, Tvetița 300, Marușa 300, Neanște 150, Ostrov 50, Vodena 200, Podos 100, Camenic 100, Mesmer 100, Oșani 600, Lungunța 400, Birislav 250, Huma 500, Lumnița 450, Livezi 800, Cupa 200, Cernareca 300, Nânta 1000 (de religione Mohamedană) Porovița 150, Consco 100, Sermeneua 100, Ghevagheli 200, Veles (Küpruli) 400, Strumnița 50, Casandra 20, Veriso 20, Valto 20, Larigova 20, Ormila 20, Revenichia 20, Munții din Veles 300, Bilița 100.

Sangiacul Seres.

Alistrat 250, Călivele din Chiare 200, Carlighioi 100, Rahovița 80, Poroi 700, Lipoș 200, Vramna 200, Petrova 100, Cengheli 100, Cirvista 80, Maleșovo 150, Petrici 200, Șatra 150, Lopova 200, Buzdova 150, Vlahli 100, Spancea 80, Neorocop 200, Carlova 400, Papa—Cair 200, Mehomia—Razlog 300, Baciova 100, Lofanderi 100,

Caramandra 100, Seres 5000, Veșovo 150, Argacio 50, Grămada 100, Carasu—Ciflic 60, Suntli 50, Krumen 50, Banișea 50, Brenișca 50, Melenic 100, Olah 100, Petrova 100, Crușevo 60, Demir—Hisar 100.

Sangiacul Drama.

Prosociani 250, Carliciova 100, Drama 200, Ciatalgea 100, Doxati 100, Pravi 200, Cavala 300, Edernezic 50

Vilaetul Adrianopol.

Sari—Laban 100, Xanti 100.

Vilaetul Cosova.

Sangiacul Uschiub.

Uschiub (Scopia) 300, Cumanova 200, Egri—Palanca 100, Calmi 100, Cratova 200, Olahlai 50, Lepopelti 50, Olearti 50, Scolarti 40, Vărbița 100, Bania 20, Cociani 150, Nivița 50, Pandelei 60, Ponifca 50, Liopeni 50, Sașo 40, Iștip 50, Radoviștea 50, Tverizovichii 40, Maleșovo 60, Calcandeli 150, Prizrena 500, Debra 150.

Vilaetul Ianina.

Sangiacul Ianina.

Ianina 1400, Mețova 1500, Săracu 700, Vutunosu 100, Ameru 200, Cuțufleani 100, Gredenici 400, Tvloru 300, Cerneși 200, Macrini 200, Vovusa 100, Laca 600, Paleo-hori 150, Podoriani 300, Dobrinovo 200, Leașnița 300, Breaza 300, Armata 150, Păzi 400, Paleo—Lebi 350, Tvrca 250, Conița 50, Tvojvala 50, Megidia 400, Podorghiani 100.

Sangiacul Arghirocastru.

Arghirocastru 150, Badeleoni 50, Premeti 150, Chelariști 40, Budari 50, Buhali 50, Cosina 100, Tvașari 200, Cutali 50, Raptica 20, Braioni 50, Casova 60, Lioptica 50, Bagma 20, Chelereși 30, Luropali 30, Belan 30, Miceani 30.

Sangiacul Berat.

Berat 600, Tverica 400, Gradiștea 200, Morava 60, Dușnic 50, Liapărda 40, Cosovo 50, Colonia 30, Lușnia 30, Bumbulina 30, Ciaplaca 20, Imărțea 20, Casim—Beani 20, Cărbunara 20, Cerna—Pașa 20, Carmani—Cioc 30, Sine—Premte 20, Miza 20, Crucuchi 20, Spoliata 20, Libofșa 20, Bitani 20, Suliani 15, Javari 10, Lopi 10, Apolonia 20, Crue—Ghiata 15, Radostina 15, Vadiza 15, Stiulași 20, Miurtefaia 10, Amet—Beaz 30, Tvacula 15, Levani—Șaban 20, Levani—Samar 20, Griza 15, Vărbași 15, Ducași 20, Bona—vie 20, Scrofotina 20, Novo—Selia 20, Mecati 20, Boșița 20, Mifoli 15, Seliștea 15, Seleşnița 50, Ciumani 15, Calfani 20, Cervenii 30, Luiri 20, Jareza 20, Roșcoveți 15, Pobratii 20, Schepari 25, Cutali 20, Gorieceni 20, Voe—voda 25, Brestani 20, Veleric 20, Krusbalto 20, Mistrovita 15, Alambrezi 15, Vocopol 15, Dușnic 20, Condari 20, Starova 20, Viruri 25, Risnic 20, Petrondi 20, Poznia 20, Mustagana 20, Valana 60, Delomo 10, Delomac 15, Paramitia 15, Preocpa 20, Tvilipiada 20.

Vilaetul Scutari.

Sangiacul Durato.

Școdra (Scutari) 400, Durațo 2000, Sântu—Vlasie 150, Ropani 50, Lucti 150, Piescazi 80, Reti 40, Liaguseni 40, Dușcu 100, Iuba 80, Ruscoli 80, Tirana 1400, Cavaia 800, Bulutani 200, Greti 220, Rotul 200, Vila 300, Liuzi 450, Rogopina 380.

Românii din Tesalia anexată Greciei.

Plasa Calabaca.

Malacași 250, Ginerazi 100, Hărzeate 80, Ciorani 120, Calabaca 80, Burnic 100, Coeli 50, Gudvajdi 100, Gusteaneana 200, Nevodi 100, Avali 50, Dlinovo 100, Apan—Pârleanca 100, Cate 60, Cornu 350, Dragoviștea 150, Halic 100, Selineasa 150, Lepenița 100, Aivan 150, Doliani 100, Coturi 140, Tricala 1500, Pertuli 150, Veternic 100, Pera 150, Gardichi 200, Calariti 150, Giulcea 150, Maciuchi 200, Cuțomilu 300.

Județul Volo.

Volo 100, Șesu 100, Tahtalamani 100.

Județul Larisa.

Larisa 800, Abdularu 150, Doibași 500, Aghiano 100, Didireni 50.

Etolia și Acarnania.

Plasa Vunița.

Agrandelo 120, Paleo—Manana 200, Sturnari 100, Caleuzi 50, Purovili 200, Gurgiotesa 100, Isahtaia 100, Daianda 80, Neusit 30.

Plasa Valtu.

Cațaro 800, Ciuciubina 200, Gaic—Papa 60, Ianea 150, Panghin 100.

Pe lângă orașele, comunele și cătunele aci enumerate, o mulțime număratoasă de familii românești se află stabilite prin munții Pindului, Olimpului și Balcanilor, unde se ocupă cu creșterea număratoaselor turme de oi și capre; și cari în timpul iernii, o parte din ei se duc să ierneze cu turmele lor prin Tesalia; iar o parte se stabilesc vremelnice prin orașele și comunele românești. În timpul primăverii pleacă din nou și se stabilesc prin munți.

Numărul acestor Români se ridică aproximativ la 100,000 de suflete.

Frați de ai noștri se găsesc nu numai în Macedonia, Albania și Tesalia, se mai găsesc mulți foarte mulți la număr și în Bulgaria și în Sârbia, despre cari n'am menționat.

Cu un cuvânt întreaga peninsulă balcanică este locuită de mulți frați de ai noștri, pe cari diplomația Europeană i-a dat peșcheș Bulgarilor Grecilor și Sârbilor.

Dimitrie Pilița,
macedo-român.

Pagini științifice.

Impresii din Bucovina.

de prof. Iuliu Maior.
(Continuare).

Trecem apoi la reședința metropolitană, cea mai mare și după-cum se spune și cea mai frumoasă reședință episcopescă din întreaga Austro-Ungaria, în care residează Înaltpreasfinția Sa Vladimir de Repta, metropolitul Bucovinei și a Dalmației, un bătrân și blând păstor, fost cândva profesor la universitatea din Cernăuți, care tocmai în preșeară pornise la băile din Carlsbad. Neputându-i astfel cere o audiență mă îndestulii cu vizitarea reședinții, care mi-se pare cel puțin așa de luxoasă ca palatul regal din Buda, deși stilul gotic-roman-oriental nu-i face mare cinste arhitectului, care a zidit-o înainte cu nu știu câți ani pentru

suma de trei milioane coroane. Am admirat sala consistorială de marmură albă cu policandre înaurite și frescuri pompoase reprezentând diferite scene din viața lui Ștefan cel Mare, a întemeietorului de mănăstiri bucovinene, portretele foștilor mitropoliți, saloanele de recepțiune, precum și elegantul prânzitor, gândindu-mă la mica și umila reședință mitropolitană din Blaj, în care cu toate acestea atâția mari mitropoliți au rezidat. În pompoasa grădină întâlnim un absolvent de teologie, care ne conduce în aripa dreaptă a reședinții, care servește de seminar teologic și totodată și de facultate teologică a universității. Dormitoarele erau în cea mai mare disordine, fiindcă, după cum mi-se spuse, teologii erau la catedrală, de unde merg în procesiune la cimitir, fiind Sâmbăta morților. Am vizitat și „Societatea ortodoxă” a teologilor, o sală elegantă de lectură, cu o mulțime de ziare și reviste românești, chiar și toate celea din Blaj; cu o privire am văzut pe un părete fotografia P. S. S. Episcopului Vasile din Gherla. Am intrat apoi în capela pompoasă a teologilor, care e un adevărat juvaerical, de acolo apoi spunându-mi-se că și aripa stângă a palatului, ce servește de seminar ucenicilor de de cantor, e asemenea aripei văzute, cu excepția că n'are capelă și că ucenicii sunt duși acasă, fiind acum vacanțe, am pornit să văd catedrala. În drum am văzut frumosul teatru orășnesc cu statuia lui Schiller, „Jüdisches Haus“-ul, frumoasă din afară, murdară din lăuntru, Gewerbekammer-ul și dieta bucovineană; ajungând la catedrală am aflat-o încuiată, căci preoții și publicul pornise deja în procesiune la cimitirul comun încătrău plecarăm și noi.

Pe drum apoi discutam mult cu teologul absolvent, între altele și afacerea Hajdudorogului. M'a mirat mult șovinismul ortodocșilor din Bucovina, cu care am avut ocazie să mai fac în trecerea mea prin Bucovina multă cunoștință. Cum putem noi, Românii Transilvăneni, — observă absolventul de teologie — trăi desbinați în două confesiuni; pentruce nu ne unim barămi acumă după înființarea afurisitului de Hodorog cu biserica ortodoxă, etc? Ii răspunsei destul de bine, dar cel mai plauzibil argument, acel „argumentum ad hominem”, pe care l-am cunoscut numai după scandalul oeciunist din Suceava, încă nu îl putui aplica. După mai multe lămuriri, că noi greco-catolicii români nu suntem latinizați asemenea rușilor greco-catolici din Galiția și Bucovina, că noi deși catolici am dovedit un românism mai pronunțat chiar și decât biserica ortodoxă română din Transilvania, că noi avem o convingere religioasă, sosim în cimitirul destul de depărtat de oraș al Cernăuților, unde zace și neuitatul Aron Pumnul. În fața cărerei principale se vede, cripta metropoliților din Cernăuți, frumos împodobită cu draperii negre și cu multe multe lumini; înainte o masă, în jurul căreia servesc părăstasul 10 preoți în frunte cu vicarul Manastirski, acel fiitor metropolit ruten al românilor din de Dumnezeu delăsata Bucovină a tuturor neamurilor, doi diaconi și un cantor-ceteț îmbrăcat și el în dalmatică; în stânga corul teologilor îmbrăcați în frumoase reverenzi fine, cu cingul de mătasă neagră și cu jobenul, ce nu poate lipsi. Ecteniile se cântau tot una românește și alta rutenește, iară corul te-

ologilor răspundea când cu Hospodi pomilui, când cu Doamne miluește-ne. Iată unde au ajuns preoții bucovineni cu ortodoxismul lor cel mare, cu „Societatea Ortodoxă” cu revista lor: „Candela” numai ortodoxă, și deci tipărită columnatim în două limbi și în sfârșit cu șovinismul lor de ortodoci, mai ortodoci decât Fanarul. Absolventul meu de teologie la exprimarea scârbei mele îmi răspunse cu un cinic: „Mă rog, preoții noștri servesc de multe-ori chiar și grecește și astfel la noi în Bucovina, se cântă în biserici în toate trei limbile liturgice ale bisericii drept credincioase”. N'am mai zis nimic, ci mi-am întors ochii spre mormântul lui Aron Pumnul, din nemijlocita apropiere, pe al cărui monument de marmoră sunt scrise cu aur cuvintele: „Marelui bărbat al națiunii Aron Pumnul profesor cezaro-regesc de limba și literatura română la gimnaziul superior în Cernăuți... n. 27/XI. 1818, + 12/24 I. 1866... Recunoștința eternă. Societatea pentru cultura și literatura română în Bucovina în numele conaționalilor 1866”. De-asupra portretul în relief sculptat în bronz încunjurat de crengi de laur.

Oare ce ar zice acest „mare bărbat al națiunii” dacă s'ar trezi cumva din somnul său de moarte și ar auzi acel Hospodi pomilui la mormântul său?! Răspundeți la aceasta voi opt preoți români din zece, doi diaconi români, un cantor român și majoritate de teolgi români cari ați servit acel părăstas rutenește de bună-voia voastră, neconștrâși de episcop, ca bunăoară nefericii noștri preoți din Hajdudorog!!

(Va urma.)

Reviste.

Albania. Situația din Albania se apropie de desnodământ. Răsculații, pentru ca să încunjure eventuala vărsare de sânge, ce are să urmeze, au dat de știre celor din Durazzo, că sunt aplicați să pertracteze cu ambasadorul englez, italian, rus și francez. Aceștia însă le-au răspuns, că pertractările se pot face numai dacă vor lua parte și ambasadorii Monarhiei Austro-Ungare și a Germaniei. Răsculații, nemulțumiți cu acest răspuns, Sâmbătă noaptea au atacat orașul Durazzo. Timp de o oră nu s'a auzit altceva decât șuerul gloanțelor, ce sburau pe deasupra orașului, Dupăce au tras și câteva focuri de tunuri, răsculații au încetat cu atacul. Locuitorii din oraș temându-se de un nou atac, și-au transportat femeile și copiii pe năi. În Durazzo domnește o mare panică. Se crede, că în situația de față, principele Wilhelm se va retrage pe cale pașnică.

După atacul de Sâmbătă, răsculații și-au exprimat dorința, că

voiesc să pertracteze și cu ambasadorii austro-ungar și cel german și au fixat ziua de întrunire pe Miercuri 22 Iulie n. În scrisoarea lor cer, ca ambasadorii marilor puteri să vină la Sijak și acolo se pertracteze.

Ambasadorii marilor puteri au răspuns, că pertractările au să decurgă în Durazzo, ori pe vre-o naie de război.

O divizie din flotila italiană, a plecat, sub conducerea prințului de Abruzzia, probabil, spre Durazzo. — În calea ei va conveni cu alta ce pleacă tot acolo, condusă de admiralul Amoro.

Intre puterile mari se urmează tratative asupra viitorului Albaniei. Toate puterile sunt de acord, că Wilhelm nu corespunde misiunii sale. Despre un domnitor mohamedan, nici vorbă nu poate să fie, căci aceasta ar jicni statele vecine.

Diverse.

Din arhidieceză. On. Cornel Popa, admin. paroh. în Cistelec tr. Cătinei, a fost numit paroh în Gârbovița tr. Aiudului. — On. Aron Moldovan, admin parohial în Ganfalău, tr. Diciosânmărtin, a fost promovat de paroh al aceleiaș parohii. — On. Nicolae Frâncu, admin. parohial în Șaroșul-unguresc, a fost promovat de paroh al aceleiaș parohii

Principesa Maria a României la Brașov. Marți a sosit la Brașov principesa moștenitoare a României, însoțită de principele Schoenburg Waldenburg și urmata de suita sa. În Brașov au vizitat expoziția de pictură a pictorului Ajduhievici. Principele Waldenburg a vizitat pe ministrul României la Berlin, Beldiman, care își petrece concediul în vila sa dela Brașov. Seara oaspeții s'au întors la Predeal.

Ciocnirile la granița Româno-bulgară tot continuă. După știrile de ieri — desmintite în parte prin o depeșă de azi a Agenției telegrafice române — au mai avut loc încă două ciocniri sângeroase, lăsând în urmă trei victime bulgare și un grănicer român grav rănit.

Svonurile alarmante încep a pierde din ascuțișul primejdios de mai înainte.

Nrul mai proaspăt al „Universului” scrie: În cursul nopții trecute, nu s'a semnalat pe tot întinsul liniei de frontieră, nici un incident.

Santinelele bulgare sunt așezate în trăgători, — dar grănicerii bulgari patrulează numai în cursul zilei. Noaptea se retrag la posturi, lăsând pe linia neutră a frontierei numai câte o santinelă.

Cum însă granița nu se poate trece fără învoirea cuvenită, bulgarii, ca să intimideze pe cei, cari ar voi să treacă neobservați, trage, din când în când, focuri de armă. Și focuri și detunături de armă se aud aproape regulat; s'au auzit și astănoapte. Dar acestea n'au avut de astădată nici un efect ucigător, — poate fiindcă n'au fost intenționat îndreptate spre pichetele noastre de grăniceri.

Convocarea soldaților sârbi. Comandamentul militar sârbesc a dat ordin și a chemat la serviciu pe 31 de inși din Fiume, obligați să prinză armele. Acum doi ani, chemarea s'a făcut direct de comanda militară din Sârbia. Din cei chemați la arme, unii s'au prezentat la poliție și au declarat, că ei nu se supun ordinului din motivul, că nu voiesc să părăsească Ungaria.

Podurile păzite de jandarmi. De Luni seara, dela orele 10 începând jandarmăria a luat sub pază podurile dela Szolnok. La fiecare pod stau de pază 4 jandarmi. Asemenea și cel peste râul Zagyva e păzit de doi jandarmi. Numărul jandarmilor de aici l-a ridicat încă cu 40 inși. Sunt păzite și podurile între Pétervárad—Ujvidék, precum și tunelul dela Zimony. Acestea sunt păzite de miliție.

Călugărul Rasputin. În zilele trecute s'a comis un atentat contra unui călugăr din Rusia, cu numele *Rasputin*; atentatul acesta a scos din umbră o figură necunoscută lumii străine, dar care a exercitat asupra destinului Rusiei o acțiune, ce nu se poate compara cu nimic. Fiul al unui țaran simplu, Grigorie Rasputin s'a născut acum 55 ani în Siberia. Treizeci de ani ai vieții și i-a dus acolo ca un simplu „mujic“. Apoi se face călugăr, citește rugăciuni, umblă din mănăstire în mănăstire, pânăce în urmă trece la Petersburg c'o scrisoare de recomandare către un prelat rus, care avea influință și la curtea imperială. De aici încolo Rasputin are o influință fermecătoare asupra tuturor, cu cari vine în atingere. Dar influința i-s'a ridicat la culme, când țarevna îl invită să citească rugăciuni țarevicului, căci medicii au abzis de însănătoșarea lui. Și — micul prinț, moștenitorul vastului imperiu, s'a însănătoșat. De aici încolo Rasputin are intrare liberă la curte. Iar grația și influința lui asupra țarului se spune că nu avea margini. Guverne cădeau și se înălțau pe urma vorbelor fermecătoare ale călugărului Rasputin. Ministrii și înalți dignitari căutau grația călugărului isteț. Dar dușmanii încă s'au înmulțit și după mari sforțări li-a succes să-l depărteze dela curtea imperială. S'a retras în satul său natal, dar aici n'a stat, iarăș a plecat spre capitala Rusiei unde iarăș îi zimbește grația țarului și a țarevnei. Lumea stătea uimită de acest fapt aproape inexplicabil influința nețărnută a călugărului asupra familiei imperiale. Dar avea și mulți dușmani, cari poate îi invidiau cariera și influința ori poate erau scârbiți de viața călugărului. Vre-o căți-va au angajat o femeie, care l-a străpuns în pânțele cu un stilet, în Siberia în satul lui natal. E mare nădejdea că Rasputin va fi scăpat în urma îngrijirii medicilor; familia imperială a trimis medici de curte și cere a informațiunii continue asupra stării lui Rasputin. Aceasta e pe scurt istoria înălțării lui Rasputin, fără păreche în întreaga istoria lumii.

Adunarea cercuală a „Asociațiunii“ pentru literatura română și cultura poporului român din desp. „Sălciua“, se convoacă pe Duminecă, 2 August n. (ziua de Sf. Ilie Proorocul) 1914, în comuna Nagylupsa—Lupsa la orele 10 a. m. imediat după serviciile divine din bisericile din localitate.

Trecerea peste atlantic în aeroplan. Am amintit și noi de hotărârea îndrăznească a locotenentului american *Porte*, de a trece peste Oceanul Atlantic, în aeroplan. După-

cum se anunță din New York, s'au ivit unele dificultăți la traversarea Oceanului Atlantic în aeroplan, căci la probele, ce s'au făcut s'a constatat, că aparatele nu au ajuns să aibă iuțala trebuitoare. Astfel planul de trecere în sbor, se mai amână, pe timp nehotărît.

Dna Caillaux înaintea curții cu jurați.

De câteva zile s'a început procesul monstru al Dnei Caillaux, n. Rainouard Henriette, înaintea tribunalului din Paris. Lumea la comă de senzații urmărește fazele procesului cu atențiunea încordată până la extrem și fasiunea acuzatei, soția fostului prim ministru, — care prin un glonț de revolver, a ucis pe șef-redactorul marelui ziar parizian *Figaro*, precum și dispozițiile martorilor și cele mai amănunțite momente ale procesului, sunt trimise prin firul telegrafic cu iuțala fulgerului în toate părțile lumii. Care va fi sentința? Aceasta e întrebarea pe care și-o pun parisienii astăzi și opinia publică din Franța, desbinată în două partide. Față de această întrebare se pierde aproape în indiferentism, vizita președintelui Poincare la Petesburg și toastele rostite în marele palat al țarilor.

Ziua întâiu a procesului nu a fost norocoasă pentru acuzată. Dna Caillaux a declarat, că judele Monier, căruia îi făcuse vizita puțin înainte de atentat, i-a spus, că Franța n'are astfel de legi, cari să pedepsească calumniile și că înzădar caută satisfacție pe calea legii, căci nu ajunge la nimic. Deci cel mult satisfacție privată își poate lua și se miră cum de nu își iau mai mulți astfel de satisfacție, dupăce onoarea oamenilor nu e luată sub scutul legilor.

Judele Monier însă, care a fost ascultat îndată a negat categoric, că ar fi făcut asemenea declarațiuni; și nici n'a putut face ca om juridic și jude ce este. Declarația președintelui de tribunal Monier, a conșternat adânc pe apărători, în fruntea cărora stă Labori, vestitul apărător al lui Dreyfussi Zola.

Dna Caillaux își descrie starea sufletească exaltată, pe urma atacurilor lui Calmette, care publica epistole compromițătoare numai pentru cariera politică a bărbatului său, ci și pentru viața sa familiară. A voit să-l intimideze, dar gând de omor nu a avut.

Procesul, probabil va dura vre-o șase zile și Parisul așteaptă agitat sentința.

Inteligența română din Murășludoș și jur, invită la Petrecerea de vară, ce se va uranja la 9 August st. n. 1914 în sala hotelului „Central“ din loc, cu ocaziunea adunării generale a despărțământului XXV. (Ludoș) al Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român. Inceputul la 8 ore seara.

Convocare. Reuniunea învătorilor români gr.-cat. din jurul Gherlei își va ținea adunarea sa generală anuală din Reteag—Reteag la 9 August a. c. în localitatea școlii gr.-cat. rom.

Necrolog. † *Demetriu Teaha*, paroh gr.-cat. în pensiune, în 18 a. l. c. la orele 12 din zi în etate de 84 ani, și în al 55-lea an al preoției, a a adormit în Domnul în comuna Hattya.

— † *Vasile Hosszu*, jude de curie în retragere după un morb greu și îndelungat provăzut cu sf. Sacramente la 18 l. c. noaptea pela orele 11 în etate de 72 ani a încetat a trăi.

Inmormântarea a fost la 20 l. c. orele 3 p. m. în cimiterul gr.-cat. român din Gherla.

Răposatul s'a ridicat pe o treaptă așa de înaltă prin muncă, cinste și talente. A servit cu credință statul, dar nu și-a uitat nici odată, că datorința lui era să fie devotat și al Bisericii și al neamului său. Și datorința aceasta încă și-a implinit-o cu sfințanie.

Odihnească în pace!

MAI NOU.

31 studenți din țară deținuți în Sibiiu.

Un grup de 31 studenți, între cari și o studentă au fost deținuți de către jendarmi, la stațiunea Turnu-Roșu. Ei se reîntorceau tocmai spre casă după excursia, ce o făcuseră în Ardeal și-au fost deținuți, pentru-că n'au voit să lapede cocardele tricolore, ce le purtau la piept. După informațiunile foilor ungurești, numiții s'ar fi purtat provocător insultând Ungaria și pe unguri. Studenții au fost aduși între baionetele alor douăzeci jandarmi la Sibiiu, unde judele de instrucție i-a arestat. Așteptăm amănunte și vom reveni.

Răsboiu sau pace?

Textul notei ce se va prezenta Serbiei a fost prezentat Majestății Sale Impăratului-rege din partea ministrului de externe.

El va fi comunicat Serbiei acum Vineri, sau cel mai târziu Sâmbătă. Conte Czernin își intrerupe concediul și se rentoarce la București peste câteva zile. Asemenea și baronul Conrad de Hoetzendorf șeful statului maior austriac, și ministrul comun de războiu Krobotin s'au întors la Viena.

„Neue Freie Presse“ comentează în chipul următor nota Monarhiei:

„In demersul, pe care Austro-Ungaria îl va face în curând la Belgrad, se face cunoscut guvernului sârbesc rezultatul anchetei asupra asasinatului din Serajevo.

Se face cunoscut, că Austro-Ungaria cunoaște rolul persoanelor oficiale sârbești, cari au condus prin poteci ascunse, pe atentatorii înarmați cu explozibile, din arsenalul armată sârbești și dispunând de însemnate sume de bani sârbești. Austro-Ungaria va face cunoscut punctul său de vedere, își va expune dezideratele și Serbiava trebui să aleagă între pau și războiu.

Nu se poate ști, ce drum va alege guvernul sârbesc; va prefera pacea binefăcătoare, sau va desgrope săcurea de războiu.

Partea Literară.

Vizitație canonică în Maramurăș.

27 Iunie — 24 Iulie 1913.

(Continuare).

21 Iulie—Luni.

Preasfinția Sa n'a durmit toată noaptea, nici nu s'a sculat a doua zi. Ne-a trimis numai pe noi la:

Iapa—Kabolapatak.

Vine cu noi și Dr. Ilie Mariș. Trecem iarăși prin colonie jidovească: Kabolacsărda, cu 486 locuitori, toți Evrei. Din jos de aceasta, în stânga pe o vale îngustă e împrăștiat satul Iapa. La mijlocul satului poartă triumfală, fără steaguri și inscripție. Voia să primească notarul, dar văzând, că nu vine episcopul, a salutat numai. Cu trăsura e imposibil a străbate până la biserică. Pe un drum greu de pietri, spălat de apă mergem pe jos până aproape de biserică. Aici binevențează un țăran bătrân. Răspunde Rs. Domide, exprimând durerea, că bolnăvindu-se Preasfinția Sa, n'a putut să vină și la ei.

Biserica e de piatră pe un vârf de deal, de unde ți-se ofere o priveliște admirabilă, dar ce folos, căci e așa greu de suit la ea, încât iarna și în vreme de ploie e aproape imposibil, ca oameni bătrâni și mai slabi, să poată sui pân'acolo. În biserică nu se obsearvă rânduială, șponghie nu e, antimisul e vechiu, rusesc, rupt, de pe vremea vlădicului Stoica. În decursul liturghii nu s'a cuminecat nime, ceea ce s'a întâmplat încă numai în Sighet și apoi în celelalte comune ale protopopiatului Sighet. A predicat Rs. Domide cu textul Evangheliei: «Mulți au dorit să vadă, ceea ce ați văzut voi și n'au văzut».

După sf. liturghie s'a celebrat cununia clericului absolut Iuliu Ardelean cu Elisabeta Rednic, o nepoată a preotului și a medicului cu același nume din Sighet, cari nici unul n'au prunci. Arhiepiscopul potențându-li-se astfel suvenirile plăcute ale acestei zile. Au trebuit să se îndestulească și cu un canonic.

Vizitație canonică.

După liturghie și cununie se face vizitație canonică fiind preot Iuliu Rednic, curatorii: G. Danciu, G. Codre alui Macaveiu, T. Grigor, alui Simion, V. Grigor a Nuțului, T. Stan, M. Blede a Vuțului, Flore Nicha, I. Pop, G. Grigor, alui Oldiș, Alexa Blede. Se constată, că protocolul esibitor e din 1885. Protocolul ședințelor curatoratului din 1896, cel postal din 1913. Protocol despre predici și cateheze nu este. Matriculele botezaților, cununaților și morților din 1822. Circularele episcopicești diu 1867. Sunt și câteva cărți donate bisericii de preotul actual. Ziarul bisericii din 1896. Averele în bani 59 cor. 5 fil. Averele imobile a bisericii 46 jugh. Porțiunea canonică 41 jugh. Contribuția pentru porțiunea canonică o plătește preotul.

Biserica e de piatră cu iconostas pictat de prof. din Blaj Flaviu Domșa. Are 12 rânduri veșminte bisericesti. Sunt apoi: 1. Antologhion. Râmnic 1737. 2. Apostol. Blaj 1801. 3. Evanghelie. Blaj 1817. 4. Pentecostariu. Râmnic 1767. 5. Antimis, rusesc din 1700¹⁾.

Casa parohială de lemn, 6 încăperi, 3 grajduri, 2 colesne,

3 cotețe. Preotul își are însă casa s'a proprie mai frumoasă, în capul satului, cătră Sighet.

Școala de lemn, necorespunzătoare legii, neînregistrată cu recvizitele de lipsă. Învățător e Simion Gude. Locuința învățătorului de lemn cu 3 încăperi, grajd, șură, coteț, colesnă. Edificiile sunt asigurate la «Transsylvania». Grădina de pomărit comunală. Cruci în hotar 5, le susține biserica. Poporul concurge cu 900 cor., la susținerea școlii. Preotul are lectical 3 cor. Sunt 348 fumuri. Are apoi pentru botez 1 cor., molitvă 20 fil., cununie 12 cor., prohod mare 10—44 cor., mic 4 cor., feștanie 2—4 cor., deslegare 4 cor., maslu 4 cor., misă 1 c. 40 f.—2 cor. pomenire 40 fil. Cantorul are pentru cununie 2 cor., prohod mare 2—8 cor. 40 fil., mic 1 cor., feștanie 70 fil.—1 cor., deslegare 1 cor., maslu 1 cor., misă 20 fil.

Numărul locuitorilor după conscrierea officioasă din 1910 a fost 2287, dintre cari 1719 gr. cat. și numai 1631 români. După ce este și un gr. or. care singur se va fi declarat de român, 89 gr. cat. se mărturisesc a fi maghiari. Aceștia împreună cu 8 rom. cat., 3 ref. și 501 Izraeliți dau contingentul de 601 al Maghiarilor. În jurul Sighetului, dar Evreii aproape toți se spun a fi Maghiari, nu Nemți, ca 'n părțile mai depărtate. Așa și în Sighet sunt 7981 Izraeliți, și numai 1257 Nemți. În numărul acesta mic al Nemților însă vor fi și adevărați Nemți. În Iapa numărul total al Evreilor e 554. Dintre toți locuitorii știau scrie și ceti 601, iar ungurește 1631. Locuiau în 450 case, mai toate de lemn. Hotarul comunei e de 4058 jugh. cat.

După conscrierea preotului din 1 Iunie 1913 au fost 1713 credincioși cu 285 copii obligați la școala de toate zilele și 94 la cea repetițională. Din 1910 a scăzut, dar numărul credincioșilor cu 6.

În cât privește numele, sunt nume ca: Mih, Stan, Grigor, Codre, Blede, Simion, Mutiu, Mihai, German, Șteț, Tivadar, Sabadiș, Popilean, Călin, Vințiu, Conti, Onișă, Roșca, Bîrlea, Pap, Roman, Sima, Hotea, Opriș, Fejér, Zsurzs, Bocociu, Canalos, Coservari (Kozárvári), Urs, Vida, Covaciu, Moldovan, Meniuc, Danciu, Chindriș, Ivanciuc, Turela, Cotarul, Băbăsan, Heresz, Lucian, Lunei, Boje, Brindeu, Oldiș, Florian, Tomuța, Bota, Ioanes, Michnea, Voiția, Fitizo, Moiş Tintașin, Cserha, Botezat, Costin, Raciș, Bacsinszky, Mureșan, Orosz, Drimuș, Pricop și Savluc.

Când se isprăvesc agendele officioasă, se adună și nuntașii, cari vin numai la masă și nu la cununie. La cununie au fost puțini dar cu atât mai mulți la masă. Prânzul decurge în dispoziția cea mai bună. Rs. Fabian ne părăsește îndată, având a isprăvi afaceri aparte, ca mai în toate locurile pe unde am trecut. Ceilalți mai rămânem puțin, cu atât mai vârtos, că era prospect să se încheie și-o logodnă după cununie. Simpaticul cleric Simion Anderco nici nu se lasă mult timp îndemnat, ci văzând fericirea celor cununați ia un prietin și-o trăsură și mergând la Sighet aduce inelele de logodnă. Și aici își țin logodna cu d-șoara Bubi Serbac, fca preotului din Jolib, trecut acum la Hajdudorogh. Veselia acum era dublă, iar noi trebuie să o lăsăm îngrijiți și de starea sănătății Preasfinției Sale. La 6^{1/2} ajungem în Sighet și cu multă întristare auzim, că Sfinția Sa e tot rău. Ca să nu-l conturbăm nici cu cina Dr. Ilie Mariș ne-a dus la hotelul «Coroana», unde ne-a dat el cina.

(Va urma).

Dr. V. Moldovan.

¹⁾ Ioan Bîrlea l. c. pg. 118—119.

BIBLIOGRAFIE.

In tipografia seminarială din Blaj a apărut:

Jertfe

piesă dramatică în patru acte de OCTAVIAN PRIE.

Este o minunată concepție a felului cum poporul dela sate a trebuit să jertfească tot ce a avut mai ales, ca să-și poată mântui vieța și moșia, lăsate în multe locuri pradă capriciilor boerești de pe vremea aceea. În sbuciumările aceste de conservare, cade jertfa mai ales tineretul. Flăcăii iau calea spre codru, iar fetele sunt aduse în curțile boerești. Se prezintă în cursul acțiunii vieța noastră dela sate în toată a ei splendoare. Șezătoarea, datinele clăcilor boerești, o frumoasă duminică seara la sate, sunt tablouri, cari își au farmecul lor deosebit.

Se poate comanda la Librăria seminarială din Balázsfalva—Blaj și costă 1 cor. plus porto 10 fil.

Se află de vânzare la Librăria Seminarială din Blaj

Icoana dlui I. HRISTOS și a Preacuratei MARIA

Amândouă fac 4.30 cor. fco. Mărimea icoanelor $4\frac{2}{3}$ cm.

Conjugarea verbului în cele trei dialecte române. Contribuții la studiul limbii românești de Dr. Octavian Prie profesor Blaj 1914. Autorul prezintă conjugarea verbului în dialectul daco-macedo—și istro-român cu toate varietățile de forme fonetice și morfologice. La urma fiecărui timp se face o amănunțită revistă asupra formelor congruente și divergente ale conjugării fixate de comunicatele diferiților filologi. Este un studiu instructiv, mai ales că „conspectul tabelaric al conjugării verbului în cele trei dialecte, este îndeajuns, ca să se vadă unitatea conjugării românești și să se stabilească o orientare sistematică în privința aceasta.

Costă 60 fil. și se poate comanda la librăria seminarială din Balázsfalva—Blaj.

Istoria bisericească pentru școlile elementare greco-catolice de Stef. Roșian. Prețul 50 fil. + 5 fil. porto.

A apărut: *Modele de statute pentru reuniuni de temperanță și ajutorare și reuniuni de rugăciuni „Cununa sfintei Marii“ a femeilor gr.-catolice din comuna X.*

Se află de vânzare la Tipografia Seminarului teologic greco-catolic în Blaj. Prețul 20 fil. + 5 porto.

Pentru teatrele dela sate cea mai potrivită piesă e

O vișoară,

piesă populară în 3 acte de Octavian Prie. Umorul sănătos și motivele luate din viața noastră ardelenescă o fac una dintre cele mai atrăgătoare opere teatrale. S'a predat pretutindenea cu mare succes. Se află de vânzare la Librăria seminarială din Blaj (Balázsfalva) și costă 60 fil. plus 5 fil. porto.

Biblioteca „Unirii“.

1. *Ben Hur*, sau zilele lui Mesia de Levis Valace, 2 vol. 2.90
2. M. Eminescu, *Studiu critic* —.90
3. *Câteva momente din începutul bisericii române*, de C. Auner —.20
4. *Nume de familie la românii din Ungaria*, de Alesiu Viciu —.12
5. *Din viața lui I. Micul*, de M. Străjan —.16
6. *Albertina*, povestire de Dr. V. Bojor —.30
7. *Cestiuni din dreptul bis. unite p. I. II.* 3.40
8. *Cele două fețe ale lumii*, de Nicu —.30
9. *Ziua deșteptării*, de Aurel Fodor —.16

Biblioteca din Blaj.

1. *Vestitorii credinței vol. I.* —.24
2. *Impresii* —.24
3. *Sfânta Casă din Loreto* —.24
4. *Floricele din raiu* —.24
5. *Calea spre fericire* —.30

Se află de vânzare.

Portretul Excelenței Sale Dr. Y. Mihályi arhiep. și metropolit de Alba-Iulia și Făgăraș, — în mărime 32/48 cm. costă fco. — 1.10 cor.

Esecuție foarte frumoasă.

Se află de vânzare la Librăria Seminarială.

Dr. IZIDOR MARCU:
Teologia pastorală volum I.
Didactică pastorală f. 8° 408 pag. 4 cor. Vol. II. Liturgica f. 8° 586 pag. 5.40 cor. Sunt indispensabilele fiecărui preot.

Se pot primi dela Librăria Seminarului teol. gr. cat. din Blaj cu prețul 9.50 cor.

AU APARUT și se află de

vânzare la Librăria Seminarială din Blaj:

- Apostolul sau faptele și Epistolele ss. Apostoli f. 4., broș. 14 — legat în piele 22.—
- Evangelia, dela s. liturgie și inserat din ziua întâie a învierii Domnului Hristos, în 7 limbi, Blaj 1880, legată, în folio 1.200
- Euhologiu, crudo 6.60 fil., leg. în piele 9.60 fil., leg. în piele șagren cu foi aurite 12.—
- Liturgier, pe hârtie prima broș. 6 c., pe hârtie secunda broș. 5 cor., pe hârtie prima leg. 9 cor. pe hârtie secunda leg. 8 cor., legătură de lux 15.—
- Orologer, crudo 6.60 leg. în piele 9.60, leg. în piele șagren cu foi aurite 12.—
- Octoic mic, 8° crudo 1.60 fil. legat simplu 1.90
- Octoic cu Pentecostar leg. întruna 3.60
- Pentecostar mic, 8-o crudo 1.70 fil., leg. simplu 2.—
- Prohodul Domnului Nostru Isus Hristos —.0
- Psaltire, broș., 2.20, leg. în pânză 3.—, în piele 4.—
- Triod, crudo 13 cor. legat în piele tare și cu copcii 20.—
- Antologion sau Mineiul, carele cuprinde în sine slujbele dumnezeestilor sărbători, ale Născătoarei de Dumnezeu și ale sfinților peste an după rânduiala bisericii răsăritului de legea grecească,
- Tomul I. legat în piele, cu copcii face 32.—
- Tomul II. III. legat în piele, cu copcii face 78.—
- Toate trei tomurile legate în 2 volume în piele și cu copcii fac 110 cr.

Posta Administrațiunii

Am primit și chitam abonamentul dea: *Delacrasna*. Ce a-ți trimis în 17/2 a. c. s'a quitat atunci în posta adm. pe timpul din 1/9 1911—1/9 1912. Prin ceea ce a-ți trimis acum (în 13/6 a. c.) se quiteaza timpul din 1/9 1912—1/9 1913. Deci în restanță nai e pe timpul din 1/9 1913 până în prezent (un an). — *Szamostelek* pe 1914 sem. 2-ha. — *Bársăul de sus* pe 1/4—1/10 1914. — *I. N. Oláhlapos* pe al 2-lea quartal 1914. — *Sajósziván* pe quartalul 2-lea din 1914. — *Câmpeni* pe 1913. — *Valeagroșilor* pe 1/1—31/8 1914. — *Mititei* pe 1/9 1908—1/7 1909. — *Ocașugatag* pe 1914 sem. Iiu. Adresa se va schimba, cât ce se va nai imputina adresele existente. — *Szilgy úllak* pe 1/12 1912—1/3 1913. *Căd* va fi foaie de zi, ori abon. plătite n-ainte, putem să o trimitem și tăiată. Bie-voiti a ne trimite și restul de pe 1/3 1913 până în prezent. — *Vad* (Făgăraș) pe 1914. — *Ciachigărbău* pe Ianuar—April 1914

Proprietar, editor: Emil Tatar.

Redactor responsabil: Augustin Gruița.